

AYNA HEDİYESİ

Resim: Ayna Tarak Hediyesi (www.piramithaber.com, Erişim:02.01.2023).

Erişim:11.12.2022).

Osmanlı kültüründe kadın-erkek arasındaki iletişim ve ilişkiler İslami adaba, gelenek ve göreneklere daha uygun, toplum içinde kabul görmüş usulleri dışlamayacak şekilde icra edilmekte idi. Ayna, her ortamda rahatlıkla görüşmeyen tarafların duygularını ifade edebilmek için kullandıkları hediyelerdendir. Dolayısıyla ayna hediyesi, evlilik niyeti taşıyan erkeğin kadına mesajıdır. Kemik tarak, saç bağı, kolye, gerdanlık, küpe, mendil, gerdanlık motifi taşıyan yün çorap da evlilik niyetini ifade eden hediyelik eşyalardır (Buğrul, 2020, 40; Akman, 2017, 17).

Ayna hediyesinin hikayesi Hz. Yusuf'a dayandırılır. Kaynaklarda Hz Yusuf'un çok güzel olduğu geçer. Çocukluk arkadaşı onu ziyarete gelir ve ayna hediye eder. "Sana hediye için düşündüklerimin hiç birini layık bulamadım. Senin güzelliğinin benzeri yoktur. Aynaya baktıkça beni hatırlarsın." mesajını verir (Şimşek, 2015, 229).

Bu mütevazı ayna hediyesi Mesnevi'de aşığın kalbi ile yorumlanır. Sevdiğinin elinde ayna (kalp) hem sessiz hem konuşkandır. Su ayna gibi görüntü yansıtır. Aşığın su gibi saf kalbi (aynası) maşuğun güneşe benzeyen çehresini de yansıtır. Çehresini seyreden maşuk aşığını hatırlar. Mesnevide bu hikaye ilahi aşka bağlanır (Sschimmel, Yüksel, 2007, 266).

Günümüzde de tercih edilen en anlamlı hediyelik eşyalar arasındadır.

Ayna sözlükte, nesnelere görüntüsünü veren, ışığı yansıtan, cilalı ve arkası sırlı cam olarak tanımlanır. Tasavvufta anlamı, hiçbir şey söylemeden her şeyi söyleyebilen, hiçbir şeyi saklamadan herşeyi olduğu gibi ortaya dökebilendir (www.gizibu.com, Erişim:11.12.2022).

Ayna hediyesi Osmanlı'dan bizlere kalan güzel geleneklerden birisidir. Genellikle kadınlar aynayı, erkekler tarağı yanlarından eksik etmezler. Bir erkeğin sevdiği kadına vermek istediği mesaj, sana senden daha güzel hediye bulamadım demektir (www.sonhaberler.com, Erişim:11.12.2022).

Ecrin ARSLAN

KAYNAKLAR

Şimşek, R. (2016). Hasan Akay'ın Âh Vakfı Şiirini Metinlerarasılık Bağlamında Okumak . FSM İlmî Araştırmalar İnsan ve Toplum Bilimleri Dergisi , 0 (6) , 223-232 .

Sschimmel, A., & Yüksel, A. T. 2007. Mevlâna'nın Şiirinde [Hz.] Yusuf. İstem, 5(10), 255-269.

Akman, İ. (2017). Halk İnanışları, Halk Anlatıları ve Doğüstü Olaylar Bağlamında Nikâhlı (Moriber) Romanı. Journal Of International Social Research, 10(51) S.12-18.

Buğrul, H. (2020). "Hakkâri'de Evlilikle Bağlantılı Geleneklerin El Sanatlarına Yansımaları", Arış, Haziran-Sayı:16, s. 26-41.

<https://www.sonhaberler.com/ayna-hediye-etmek-hediyelerin-anlamlari-ayna-hediye-etmenin-anlami-nedir-haber-805387> [Erişim:11.12.2022].

<https://www.gizibu.com/ayna-hediye-etmenin-anlami/> [Erişim:11.12.2022].

<https://www.piramithaber.com/kultur-sanat/osmanlida-erkegin-kadina-hediyesi-h6047.html> [Erişim:02.01.2023].